



# دانیایی و هوشیاری

درس سوم: هوشیاری 

درس چهارم: داستان من و شما 

درس پنجم: هفت خان رستم 

۲  
فصل دوم



درس سوم

# هوشیاری

املا و دانش زبانی



مانند نمونه، هم خانواده‌ی هر یک از واژه‌ها را بنویسید.

|       |       |
|-------|-------|
| ..... | ..... |
| معلوم | ..... |
| ..... | ..... |

|       |       |
|-------|-------|
| قاصد  | مقصد  |
| مقصود | مقاصد |
| قصد   | ..... |

|       |       |
|-------|-------|
| ..... | ..... |
| امثال | ..... |
| ..... | ..... |

|       |       |
|-------|-------|
| ..... | ..... |
| هلاک  | ..... |
| ..... | ..... |

۲ با توجه به متن درس، جمله‌هایی را که واژه‌های «**قصه** - **آزرده خاطر** - **زهر آلود**» در آنها به کار رفته است، بنویسید.



---

---



---

---



---

---

۳ مانند نمونه کامل کنید:

|                              |       |
|------------------------------|-------|
| زخم کاری ← کاری به معنی عمیق | کاری  |
| کاری داشتم ← یک کار داشتم    |       |
|                              | آبادی |
|                              |       |
|                              | آبی   |
|                              |       |



۱ داستان درس را در یک بند خلاصه کنید و نام جدیدی برای آن انتخاب کنید.

موضوع:

Blank writing area with decorative floral borders on the sides and a dotted line for the subject.

۲ الف) جاهای خالی را با واژه‌های دلخواه پر کنید.

مادر بزرگ همیشه می‌گفت: «اگر برای کسی کاری می‌کنی، به ..... به رخ کشیدن  
 یک جور ..... است و اگر منت بگذاری کار قشنگت .....»  
 مادر بزرگ می‌گفت: «لازم نیست وقتی کار خوبی می‌کنی، داد بزنی. لازم نیست .....  
 و ..... را خبر کنی.» می‌گفت: «کار خوب مثل ..... است. خودش  
 منتشر می‌شود.»

ب) نوشته‌هایتان را در گروه بخوانید. به نظر شما بهترین نوشته کدام بود؟ چرا؟



شرح حال :

یکی از راه‌های تمرین در نویسندگی، نوشتن شرح حال است. در شرح حال نویسی به این نکته‌ها توجه می‌شود: زمان و محل تولد، محل زندگی، ویژگی‌های خلقی و جسمی، وقایع مهم زندگی و ...

1 شرح حال خود را در یک بند بنویسید ( خودتان را معرفی کنید ).

.....

.....

.....

.....

.....

۲ بعد از یک میهمانی، ظرف‌ها در آشپزخانه درباره‌ی آداب غذا خوردن مهمان‌ها در حال صحبت بودند. گفت‌وگوی آنها را در دو بند بنویسید.



۳ مفهوم ضرب المثل «دشمن دانا بلندت می‌کند» بر زمینت می‌زند نادان دوست را در یک بند توضیح دهید.



# داستان من و شما

درس چهارم

املا و واژه‌آموزی

۱ در متن زیر، کلمات مشخص شده را با حروف مناسب کامل کنید.

تلاش و کوشش شما تنها فرزند مهربان (با.....) سربلندی و (عز.....) من می‌شود. بزرگی و (ع.....مت) من و شما به این است که با هم، کنار هم و نگهبان هم باشیم. تغییر و (ت.....ؤل)، ویژگی هر پدیده‌ی زنده‌ای است. چهره‌ی نوشتاری و خطی من برای ایجاد دوستی و (.....میمت) میان من و شما کمی بیشتر (ا.....میت) دارد.

۲ برای هر یک از واژه‌های زیر، دو هم‌خانواده بنویسید.

..... ، علم

..... ، عزت

۳ الف) جاهای خالی را با واژه‌های مناسب کامل کنید.

|           |   |      |        |
|-----------|---|------|--------|
| .....     | ← | + ان | خزنده  |
| پرندگان   | ← |      | .....  |
| نویسندگان | ← |      | .....  |
| .....     | ← |      | وابسته |

ب) چند واژه را که به این شیوه نوشته می‌شوند، بنویسید.



۱ به عنوان یک ایرانی به نظرتان برای حفظ و پاسداری از زبان ملی چه باید کرد؟ در یک بند بنویسید.

Blank writing area with decorative floral borders on the left and right sides. The area contains five horizontal dotted lines for writing.

۲ با استفاده از واژه‌های زیر، یک بند درباره‌ی زبان مادری خود بنویسید.

بزرگی و عظمت، شلوه و شوکت، سربلندی و اعتبار

Blank writing area with decorative floral borders on the left and right sides. The area contains five horizontal dotted lines for writing.





هر نوشته از چند جمله‌ی به هم پیوسته درست شده است. در هنگام نوشتن باید به اصل ساده نویسی و کوتاهی جمله‌ها توجه کنیم.

۱ عبارت زیر را با جمله‌ای کوتاه‌تر، بیان کنید.

(الف) من هم مانند شما موجودی زنده هستم و زندگی من، فراز و فرودها و داستانی طولانی دارد.

ب) سحرگاهان خورشید از پشت افق، یعنی آنجا که دریا به آسمان می‌پیوندد، پدیدار می‌شود و چهره‌ی خود را به جهانیان نشان می‌دهد.

۲ داستان کوتاهی از زبان خط فارسی بنویسید. (کلمات متضاد مانند فراز و فرود — شکست و پیروزی را در داستان به کار ببرید.)

موضوع:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

جدول زیر را کامل کنید.



|                               |  |
|-------------------------------|--|
| <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> | <p>قبلاً درباره‌ی زبان<br/>فارسی می‌دانستم<br/>.....</p> |
| <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> | <p>اکنون یاد<br/>گرفته‌ام.....</p>                       |
| <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> | <p>تصمیم گرفته‌ام.....</p>                               |



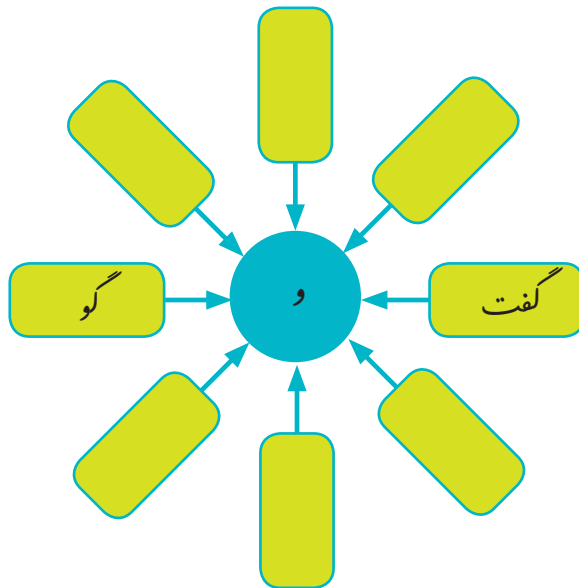


# هفت خان رستم

درس پنجم

املا و دانش زبانی

مانند نمونه واژه‌هایی از متن درس بیابید و در شکل بنویسید.



با توجه به علامت‌ها و واژه‌های نوشته شده، جمله‌های متناسب با آنها را از متن درس پیدا کنید و بنویسید.

..... از بر، .....  
 .....

رخش، .....، ..... اثرها.....

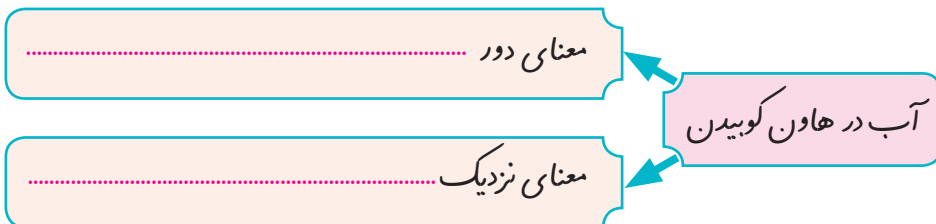
..... خطرناک، .....  
 :.....، .....

الف) یک نمونه مبالغه که در صحبت‌هایتان به کار می‌برید، بنویسید.

■ مثال: صد دفعه گفتم ← در اصل گوینده صد بار نگفته، بلکه چند بار تکرار کرده است.

.....  
 .....

ب) معنای دور و معنای نزدیک کنایه‌ی زیر را بنویسید.





۱ بیت زیر را به نثر ساده باز نویسی کنید.

خروشید و جوشید و برکند خاک ز سُمش زمین شده، چاک چاک

.....

.....

۲ برای موفقیت در زندگی، به نظرتان چه خان‌هایی پیش رو دارید؟

.....

.....

.....

.....

.....

۳ یک نمونه مبالغه از متن درس ذکر کنید و آن را توضیح دهید.

.....

.....

.....


.....




### بهره‌گیری از حواس پنجگانه

برای اینکه نویسنده‌ی خوبی باشیم، لازم است:

همه چیز را خوب و دقیق ببینیم (خوب دیدن). 

خوب و دقیق گوش دهیم (خوب گوش دادن). 

نسبت به بو، مزه و طعم اشیا، حسّاس و دقیق باشیم (تقویت حسّ چشایی و بویایی). 

گاهی به کمک حسّ لامسه، پدیده‌ها و اشیا را بشناسیم (تقویت حسّ لامسه). 

پس مقدمه‌ی خوب نوشتن، خوب دیدن، خوب گوش دادن، استفاده از حسّ بویایی، چشایی و لامسه است.

از پنجره‌ی کلاس به بیرون نگاه کنید و آنچه را می‌بینید، در یک بند بنویسید. 


.....

.....

.....

.....

.....

چشمان خود را ببندید و حسّ خود را درباره‌ی صداهایی که می‌شنوید، بنویسید. 

.....

.....

.....

.....

.....

برداشت خود را از ضرب المثل «نوش دارو بعد از مرگ سهراب» در یک بند بنویسید. 

.....

.....

.....

.....

.....



**الف)** به جمله‌های زیر دقت کنید:

- هر قدر بیشتر بالاتر بروی، پایین افتادنت هم شدیدتر خواهد بود؛ بنابراین فراموش نکن که هنگام بالا رفتن، از محکم بودن جای پایت مطمئن شوی.
- این وظیفه‌ی هر انسانی است؛ بنابراین تشکر لازم نیست.
- این حیوان وحشی است؛ بنابراین حمله خواهد کرد.

واژه‌ی «**بنابراین**» یکی دیگر از واژه‌هایی است که میان دو جمله می‌آید و «علت، سبب و دلیل» را بازگو می‌کند.

**ب)** جاهای خالی را با «**اما، ولی، بنابراین، و**» کامل کنید.

چند وقت پیش داستانی درباره‌ی خیر و شر خواندم. اینکه سال‌ها پیش خیر و شر برای شنا کردن به دریا رفتند..... شر زودتر از آب بیرون آمده..... لباس‌های خیر را پوشید..... خیر هم برای اینکه برهنه نماند، مجبور شد لباس‌های شر را بپوشد. و حالا سال‌هاست که آدم‌ها خیر و شر را اشتباه می‌گیرند.





از روی سرمشق زیر، خوش خط و زیبا بنویسید.

همان گنج و دینار و کاخ بلند  
نخواهد بدن مر تو را سودمند

سخن مانند از تو همی یادگار  
سخن را چنین خوارمایه مدار



جمله‌های نوشته شده را در جورچین زیر شماره گذاری کنید و داستان آن را بخوانید.

عنوان داستان: نگهبان کاروان

|   |  |  |
|---|--|--|
| دزدان رسیدند و کاروان را غارت کردند.              | بامداد صاحبان مال دیدند که شتران و بار آنها ناپدید شده است.                            | نگهبان کاروانی   |
|   | شب به خواب رفت.  | گفت: «تعداد آنها زیاد بود و من تنها بودم.»                                   |
|   | به پاسبان پرخاش کردند که چه پیش آمده است؟  |  |
|   | گفتند: «اگر نمی توانستی با آنها مبارزه کنی، باید فریاد و هیاهو می کردی تا بیدار شویم.» | گفت: «دزدان نقابدار، کاروان را غارت کردند و مال مردم را به یغما بردند.»      |
|   | تا بیدار شویم.   | گفتند: «مگر تو سنگ بودی؟»  |
| اما اکنون هر قدر که بخواهید برایتان فریاد می کشم! | من نیز از ترس خاموش گستم،  | گفت: «در آن هنگام شمشیر کشیدند و گفتند اگر فریاد و هیاهو کنی تو را می کشیم.» |